

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

De geboorte van het wonder

(Genesis 21)

Uitzonderlijk !

In het alleszins godsdienstige stadje Kampen was een niet-godsdienstige dokter, de specialist Keere aan het ziekenhuis verbonden. Soms was hij verbitterd vanwege die godsdienstige mensen, zijn patiënten. Want, zei hij, als ze bij mij komen en ze worden beter, dan heeft de HERE dat gedaan, maar sterven ze, dan heeft Keere het gedaan...

Zulke fouten worden door kerkmensen aan de lopende band gemaakt, wanneer ze de Heilige Schrift niet goed naar haar bedoeling verstaan. We lezen van de onvruchtbaarheid van Abraham en Sara, van Izaäk en Rebecca, van Manoach en zijn naamloze vrouw, van Hanna de vrouw van Elkana, van Zacharia en Elisabeth. Uiteindelijk krijgen die allemaal een of meer kinderen. Maar in al deze gevallen is er iets bijzonders, iets uitzonderlijks aan de hand. Natuurlijk kwam ook in Israël kinderloosheid voor, getuige Spr. 30 : 15: deze drie zijn onverzadelijk, vier zeggen nooit: Het is genoeg: het dodenrijk en de onvruchtbare schoot...

Sarai echter zegt tegen Abram: zie toch, de HERE heeft mij niet vergund te baren (Gen. 16 : 2). Zo ook in het huis van Abimelech: de HERE had... elke moederschoot in het huis van Abimelech toegesloten... (20 : 18). Izaäk bad den HERE voor zijn vrouw, want zij was onvruchtbaar; en de HERE liet zich door hem verbidden, en zijn vrouw Rebecca werd zwanger (25 : 21). Ook van Hanna wordt gezegd, dat de HERE haar moederschoot had toegesloten (1 Sam. 1 : 6).

Handboek voor kinderlozen?

Wie het uitzonderlijke van deze gevallen niet in rekening brengt, maakt blunders. Je hoort altijd zeggen: de bijbel is geen handboek voor geschiedenis, aardrijkskunde, geologie enz. enz. Accoord – maar de bijbel is ook geen handboek voor een vragen-

DOOR
E. R. POSTMA
EINDHOVEN

rubriek als: hoe krijg ik kinderen? met als antwoord: als je maar heilig gelooft en voortdurend bidt. Het schortte Abraham en Sara noch aan geloof noch aan gebed-vertrouwelijke omgang met God.

Maar lees je bijv. Gen. 21 als een voorbeeld, een exemplum van „als je maar gelovig bidt, dan komen de kindertjes wel”, de *exemplarische* schriftuitleg, dan heeft dat vergaande consequenties. In dat geval behoeft je niet meer naar de huisarts of de gynaecoloog te gaan. Onderzoek, operatief ingrijpen, hormoonbehandeling enz. enz. zou allemaal overbodig zijn, zelfs een symptoom van ongelof. Anders gezegd: de menselijke kunde en wetenschap, het mens-zijn in volle verantwoordelijkheid en vrijheid, de menselijke ontplooiing staat hier op het spel. En dat is nu precies het laatste, nee het tegenóvergestelde van wat God beoogt: herstel van de mens in zijn ere-positie van beeld Gods: „bijna Goddelijk gemaakt”. Dat wil zeggen: mensen die mogen heersen, heer mogen zijn over Gods schepping, die haar aan zich mogen onderwerpen en zo tot ontplooiing brengen – levend in de tuin van God, een tuin met zelfs nú nog ongekende mogelijkheden.

Heilsboek voor goddelozen

Juist met het oog op dát herstel van de mens staat in de Schrift Gods heils-geschiedenis beschreven, heil, heling voor de mensen. In die heilsgeschiedenis vormt de geboorte van een Izaäk een heel belangrijk moment. Zie je, zegt God, dat de oorsprongen, de geboorte van Israël en daarmee de oorsprong van Christus' gemeente Mijn werk zijn? Ik heb besloten tot heil voor de wereld – Ik heb het beloofd en Ik heb het tot stand gebracht. Ik volbreng wat Ik de mensen heb toegedacht: zegen voor alle volken in Abraham (Gen. 12 : 3). Zó krijgen we het te horen in Gen. 21: de HERE bezocht Sara, zoals Hij gezegd had, en de HERE deed aan Sara, zoals Hij gesproken had. Hij kwam Zijn Woord, Zijn verbond na – dát krijgen we te horen.

Plus nog iets: de gelovige, gehoorzame reactie van Abraham en Sara – hun antwoord. Want Abraham noemde de zoon, die hem geboren was, *die Sara hem gebaard had* (!) Izaäk. Precies zoals God het hem had geboden (17 : 19). Een jaar lang heeft Abraham, heeft ook Sara met die naam in gedachten rondgelopen (18 : 10, 14).

Izaäk: „hij/men zal lachen” – een herinnering (17:17; 18:12) en een overweldigende vreugde, een ongekende weelde! God wekt de lach!

De lachende kerk !

En nóg iets: en Abraham besneet zijn zoon Izaäk... *zoals God hem geboden had*. De HERE doet de mens delen in het heil (heling) – het menselijk antwoord is: doen wat God heeft bevolen!

Kinderen vragen soms (netjes gezegd): waarom ben ik gedoopt – ik heb er toch niet om gevraagd? Het antwoord is niet: je ouders wilden dat zo.

Inhoud

- 329 Ds E. R. Postma.
De geboorte van het wonder
- 330 Ds A. M. van Leeuwen,
Bidden met Luther (2)
- 330 Ds A. H. Algra,
Pastorale Notities
- 331 Ds A. van der Dussen,
Chicago—GOS 1984 (3 - slot)
- 332 P. C. van Wijk,
Terloops...
- 333 D. W. L. Milo,
Gedienstige geesten
- 334 Drs F. P. Vink,
Eerbewijs aan Prof. Dr. K.
Schilder (2)

Nee: de HERE heeft dat bevolen – en het is Zijn teken, zegel dat ook jij in het verbond en dus in de geschiedenis van zijn heil mag delen. Ook aan jón heeft God zich verbonden en daar kan noch wil Hij van terug. Zo zullen ook Abraham en Sara het aan Izaäk hebben verteld: God is trouw – wees jij het ook. Ja, constateert de verteller nog eens: Abraham nu was honderd jaar oud... En ook Sara reageert bewust op dit Gods-wonder, door te zeggen: een lachen heeft God bereid voor mij! Knusse huiselijke vreugde in de kraamkamer? Nee: ieder die het hoort, zal terwille van mij lachen. De hoorders delen in de lach, in de vreugde. Achter de geboorte van dit kind steekt Gods heilswil voor alle volken. En dan volgt geen lachertje maar een door-denkertje voor ieder die ervan hoort: wie had aan Abraham durven toezeggen: Sara zoogt kinderen? Geen mens toch? Want ik heb een zoon gebaard in zijn ouderdom... Denk er maar over door: dit is het werk van de HERE – zo maakt Hij naam en (heils)geschiedenis. Izaäk – de lach breekt weer door in de mensenwereld. En straks, na die andere, wonderlijke geboorte van Jezus, zullen alle volkeren, die ervan horen, delen in die lach: de vreugde keert weerom. God schept een lachende kerk van blij verwonderde mensen!

Bidden met Luther (2)

Luther heeft een overbezet leven gehad. Hij wist uit eigen ervaring hoe de bezigheden en zorgen van elke dag de opdracht om te blijven volharden in het gebed onder zware druk kunnen zetten. Hoe heeft Luther over dit gevaar gesproken en op welke wijze heeft hij zich er tegen teweergegesteld?

Bidden en werken

Wie zich voor zijn nalatigheid in het bidden verontschuldigt met een beroep op zijn drukke werkzaamheden, kan in de regel wel rekenen op begrip. Dat begrip gaat soms zelfs zover, dat een beroep op een druk bezet leven als een geldig excuus wordt beschouwd voor het nalaten van het gebed. Was het niet de broer van Godfried Bomans, de monnik, die tegen de schrijver zei: het gebed – daar komen jullie in de wereld toch niet aan toe. Je hebt je gezin, je werk, duizend en één verplichtingen. Daarom bidden wij in het klooster in jullie plaats. Op deze manier verdedigde hij een soort van taakverdeling tussen geestelijken en leken. De één mag zich volledig in beslag laten nemen door zijn werkzaamheden, terwijl de ander zich – plaatsvervangend – wijdt aan het gebed.

Hoewel Luther zelf uit het klooster kwam, heeft hij een dergelijk dilemma nooit aanvaard. Wanneer hij in zijn boekje 'Hoe men bidden moet' gepleit heeft voor regelmaat in het bidden, voegt hij daar aan toe: „Er kunnen zich echter heel wat werkzaamheden voordoen, die evengoed of beter (!) zijn dan het gebed, vooral als de noodzaak dat vereist; dan geldt een spreuk waaraan de naam van de heilige Hieronymus is verbonden: 'al het werk van de gelovigen is gebed', en ook een spreekwoord: 'wie trouw zijn werk doet bidt dubbel.'” Luther maakt geen tegenstelling tussen bidden en werken, laat staan dat hij het gebed van een hogere orde acht dan het dagelijks werk. Wie zijn werk verricht vanuit de vreze des HEREN maakt van zijn werk een gebed en een dankoffer.

Dit betekent niet dat Luther ons hiermee een argument in handen geeft waarmee wij nalatigheid in het bidden zouden kunnen goedpraten. Luther bindt ons op het hart om er toch vooral op toe te zien „dat wij niet ontwend raken aan het rechte gebed en ons tenslotte verbeelden dat allerlei werken nodig zijn, die het in werkelijkheid niet zijn, en daardoor uiteindelijk traag en lui worden, koud en onverschillig ten opzichte van het gebed. Want de duivel is niet lui en traag om

DOOR
**A. M. VAN LEEUWEN
DEVENTER**

ons heen, zo is ons vlees maar al te levendig en fris tot de zonde en tegen de geest van het gebed geneigd”.

Bidden en 'de zorgen der wereld'

Het boekje 'Hoe men bidden moet' begint met de openhartige bekentenis van Luther, dat ook hij de momenten kent dat zijn hart door afleidende bezigheden en gedachten koud is geworden en hem alle lust om te bidden is vergaan. Hoewel we misschien de neiging hebben om dit Luther, gezien het vele wat op hem af kwam, niet al te zeer kwalijk te nemen, heeft Luther zelf hier-

in een groot gevaar gezien. We kunnen zo traag worden in het bidden, dat het ons tenslotte onverschillig laat. Let wel, Luther denkt dan niet aan het opschorten van het gebed als gevolg van diepe twijfel of ongeloof. Hij bedoelt het sluipende proces waardoor wij, als gevolg van de vele dingen die ons in beslag nemen, van lieverleden niet meer tot bidden komen. Luther schroomt niet om in dit verband de duivel ter sprake te brengen. Het is eigen aan ons vlees en aan de duivel om ons zoveel mogelijk van het bidden af te houden, zodat wij het gevoel krijgen dat we er eenvoudig niet meer aan toe komen.

Deze hindernis op de weg van het gebed is zo bekend en zo voor de hand liggend, dat we hem schromelijk onderschatten. De Here heeft er zijn volgelingen echter scherp voor gewaarschuwd. Bij herhaling heeft Hij hen gewezen op 'de zorgen der wereld' of 'de zorgen des levens', die het leven uit het geloof kunnen remmen of zelfs lam kunnen leggen. De Here heeft dan niet het oog op vreeswekkende verzoeken of vervolging, maar op de zorgen van alledag. De zorg om brood op de plank te krijgen, de zorg voor een huis, de zorg in verband met de gezondheid van jezelf en van hen

die je lief zijn. Is het niet logisch dat wij ons om dergelijke dingen zorgen maken? Maar Jezus zegt: als iemand zich door zijn zorgen volkomen in beslag laat nemen, dan gaat het met hem als met het zaad dat tussen de dorren wordt gezaaid: zijn leven wordt na verloop van tijd door die zorgen verstikt (Mt. 13 : 7 en 22). Zo iemand hoort het Woord nog wel, maar het kan geen beslag meer leggen op zijn hart: hij is immers in de ban van zijn zorgen. Deze verstikkende werking van de dagelijkse zorgen wordt daar acuut, waar we verslappen in het gebed.

De zorgen van alle dag ketenen een mens vast aan het heden en ontnemen hem het uitzicht op het komende koninkrijk. Jezus heeft ook daarvoor gewaarschuwd. „Ziet toe op uzelf, dat uw hart nimmer bezwaard worde door roes en dronkenschap en door zorgen voor levensonderhoud, met het gevolg dat die dag plotseling over u komt, als een strik” (Luk. 21 : 34). Zorg voor levensonderhoud: voor ons gevoel een uiterst vanzelfsprekende zorg. Even vanzelfsprekend als de zorg om te overleven in een tijd waarin de atoombewapening wordt opgevoerd. Maar Jezus zegt: wanneer je je leven door die zorg laat bepalen, zul je

ER IS HOOP

In Sliedrecht is een Geref. school, al bijna een eeuw lang. In de grote hall van het schoolgebouw is een tegeltableau ingemetseld, waarop behalve tekeningen van het oude en het nieuwe gebouw en de jaartallen van de stichting daarvan, ook een bijbeltekst staat. Spreuken 22 : 6, „Leer den jongen de eerste beginselen naar den eisch zijns wegs; als hij ook oud geworden zal zijn, zal hij daarvan niet afwijken”. Nieuwere Christelijke scholen hebben ook vaak een kunstwerk in de tuin of aan een muur, maar dan stelt het in den regel iets anders voor: de goede herder, of de ouders, die hun kinderen naar Jezus brengen. Vóór de oorlog lag het accent meer op de wet: de geboden leren. Na de oorlog probeert men hier en daar te verbeelden of te verwoorden, dat de Christelijke school vooral ook hierin een taak heeft, dat de kinderen Christelijke hoop gegeven wordt voor de toekomst. De tijdsomstandigheden zijn immers veranderd. Er is zelfs onder kinderen veel angst en hopeloosheid; zoals bijvoorbeeld duidelijk bleek uit een onderzoek op de scholen van een grote

Pastorale Notities

DOOR
**A. H. ALGRA
MAASSLUIS**

Engelse stad.

Een ander verhaal: Ik ken een meisje, dat na haar opleiding aan „De Vijverberg” in Ede (zie ook de advertenties, die regelmatig in dit blad staan), een deeltijdbaan kreeg voor werk onder de asfaltjeugd in een wijk van onze onmetelijke Randstad. Ze vertelde me onlangs, dat ze in de kerk niet meer met haar eigen oren luistert. Ze hoopt dat ze ooit nog één of meer jongeren mee kan krijgen naar de kerk en ze zit nu al naar de preek te luisteren, alsof ze die jongens en meisjes bij zich heeft. Ze hoopt dan dat er een preek komt die de jeugd, ook de losgeslagen of de werkloze jeugd, moed geeft en vrolijkheid. Zicht op de zin van het leven en op de toekomst ervan.

Hetzelfde heb ik wel eens gehoord van een moeder, als een afgedwaalde zoon weer eens

mee naar de kerk ging. Eigenlijk alleen om moeder er een plezier mee te doen. Hoe de moeder dan het gebed in haar binnenste had: „O, Here, geef dat dominee zó preekt, dat het mijn jongen pakt.”

Ik noem deze dingen om nog eens terug te komen op de „Op-roep tot inkeer”, die ik vorige week aanhaalde. Veel van wat in die oproep staat kan ik onderschrijven. Niet alles. Ik geloof niet dat de „democratisering” één van de erge volkszonden is. Ik dacht dat die democratisering alleen maar hinderlijk was voor oudere heren die het graag voor het zeggen hebben. Dat ons land en volk steunen op een joods-christelijke basis, vind ik ook niet zo'n geslaagde opmerking, maar dat is slechts kleingoed. Maar het lijkt mij niet goed om bij ons volk aan boord te komen met de tien geboden van het verbond met Israël, zoals de HERE dat indertijd met dát volk sloot. Ons volk moet de Christus leren kennen en onze woorden moeten vooral moedgevend zijn. Immers, „buiten de wet om is gerechtigheid Gods openbaar geworden, door het geloof in Jezus Christus, voor allen die geloven, want er is geen onderscheid (nl. tussen Joden en heidenen).” Rom. 3, 21.

blind worden voor de toekomst: de jongste dag zal je overvallen omdat je er niet op rekent. Waar de dagelijkse zorgen alle aandacht naar zich toe trekken, verdwijnt het gebed om de komst van het koninkrijk naar de achtergrond.

Gebed en gebod

Als we willen weten waar Luther zijn steun heeft gezocht tegen alles wat een mens van het gebed wil afbrengen, dan is er maar één antwoord mogelijk. Hij zocht en vond die steun in Gods gebod. „Dit is het eerste wat we dienen te weten: dat wij op grond van Gods gebod moeten bidden”. In zijn Grote Catechismus beroept Luther zich daarbij uitdrukkelijk op het derde gebod: Gij zult de naam van de HERE uw God niet ijdel gebruiken. Een gebod dat ons impliciet gebiedt om God aan te roepen in alle nood. „Dat wil Hij van ons hebben en het mag niet van ons eigen goedgevoelen afhangen, maar wij moeten bidden, willen wij christenen zijn, zoals wij ook vader en moeder en de overheid gehoorzaam moeten zijn. Want door het aanroepen en bidden wordt Gods naam geëerd en goed gebruikt. Vóór alle dingen moet u dit goed bedenken, om daarmee tot zwijgen te brengen en uit te drijven zulke gedachten, die ons daarvan willen terughouden en afschrikken”.

Luther doet geen enkele moeite om het gebed te 'verkoop', om het op de een of andere wijze voor de mensen aantrekkelijk te maken door er de voordelen van te laten zien. Als Luther mensen wil brengen tot het gebed, dan plaatst hij hen voor het gebod.

Dat lijkt weinig pedagogisch. En het verbaast ons ook, die nadruk op het gebod, voor een man die zo hartstochtelijk het „door genade alleen” heeft gepredikt. De kwestie is echter, dat Luther het gebod om te bidden heeft verstaan als een onmiskenbaar bewijs van Gods genade. De redenen om te bidden hoeft je niet uit jezelf te putten. Die liggen buiten jezelf in Gods gebod. En wanneer je innerlijk koud geworden bent en niet meer tot bidden bent te bewegen, hoeft je niet bij jezelf te rade te gaan. Dan staat je maar één ding te doen: je kracht zoeken bij Hem die je geboden heeft om zijn naam aan te roepen.

Het gebod is heilzaam. Het stelt een grens aan onze neiging om maar met onszelf in de weer te zijn, het legt aan ons redeneren over het gebed een zwijgen op en het plaatst ons in de ruimte van Gods tegenwoordigheid.

Door middel van het gebod

neemt de Here eveneens onze twijfel aan de zin van het gebed weg. „Wat en waarvoor wij bidden, moeten wij verstaan als door God geëist en in gehoorzaamheid tegenover Hem gedaan; en wij moeten denken: Wat mij betreft zou het niets zijn, maar het heeft waarde omdat God het geboden heeft”.

Gebed en belofte

Het gebod is voor Luther de grond voor het gebed. Maar als hij het gebod ter sprake brengt, kan hij over de belofte niet zwijgen. De Here heeft ons zo streng geboden om te bidden, omdat Hij aan onze gebeden hecht en ze graag wil verhoren. Hij heeft immers zelf gezegd in Psalm 50: „Roep Mij aan ten dage der benauwdheid en Ik zal u redden”; en Christus zegt in het Evange-

lie (Mt. 7:7): „Bidt en u zal gegeven worden”. Deze beloften moeten ons er toe aanzetten om aan het gebod uit liefde gehoorzaam te zijn.

Laten we dit artikel afsluiten met een gebed van Luther zelf, waaruit blijkt hoezeer gebod en belofte voor hem met elkaar verweven waren.

„Ach hemelse Vader, lieve God, ik ben een onwaardige, arme zondaar, niet waard dat ik mijn ogen of handen tot U ophef en bid. Maar omdat U ons allen geboden hebt te bidden en ons ook verhoring hebt beloofd en bovendien zelf ons beide, woord en wijze, hebt geleerd door uw lieve Zoon, onze Here Jezus Christus, daarom kom ik, op dit gebod van U, om U gehoorzaam te zijn en ik verlaat mij op uw genadige belofte...”

Redaktie

Ir. A. W. Biersteker
T. Hoekstra
Drs. H. de Jong
Drs. P. J. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds. E. R. Postma

Adres van de Redaktie:

Ds. K. Muller, Dovenetel 45,
8446 SH Heerenveen
Tel. 05130-20476

Kerknieuws / Uit breder kring

M. J. F. van der Wal
Brugakker 60-17
3704 RA Zeist
Tel. 03404-61525

Chicago – GOS 1984 (3 slot)

De geluidsinstallatie in de kerk waar de GOS vergaderde was niet al te best. Er stonden vier microfoons opgesteld: een voor de bestuurstafel, en drie temidden van de afgevaardigden. Steeds moest de voorzitter erop wijzen, dat een spreker de microfoon bijna 'op moest eten' wilde hij verstaanbaar zijn, maar bij de aan de linkerzijde van de zaal opgestelde microfoon — waar wij, waarnemers, zaten — hielp zelfs dat niet: deze viel regelmatig uit. Eens gebeurde dat op het moment dat een zwarte afgevaardigde het woord kreeg. De man moest, na vergeefse pogingen het ding aan het functioneren te krijgen, een andere microfoon opzoeken. De stilte die toen even viel, werd verbroken doordat een blanke afgevaardigde, al grijzend, door de zaal riep: DISCRIMINATIE! Als Nederlander krimp je dan ineen: wie durft er over zo'n onderwerp grapjes te maken? Maar de hele GOS schudde van de lach: deze grap kwam van iemand die niet meer behoefde te bewijzen dat hij gruwde van discriminatie, nl. prof. dr T. van der Walt. Inderdaad, dezelfde als die ik in het vorige artikel noemde. Deze Doppe-hoogleraar betoonde zich niet alleen een principieel man in het debat over de Gereformeerde Kerken, maar is dat ook als het gaat over het apartheidsvraagstuk. Hij staat bekend als iemand die het beleid van de Zuid-Afrikaanse regering kritisch volgt, en hij ijvert als rector van de christelijke universiteit van Potchefstroom voor openstelling van de gehele opleiding voor studenten van alle rassen.

Intussen heeft de GOS zich ook op een minder speelse manier met discriminatie bezig gehouden. Al vele jaren heeft zij uitspraak op uitspraak gedaan waarin de 'apartheid' werd afgewezen; in Chicago lag nu een voorstel op tafel om die uitspraken verder aan te scherpen en te verklaren, „dat de theologische rechtvaardiging van apartheid een ketterij is.” In Opbouw van 14 september j.l. zegt ds Van der Kwast dat er vragen zijn opgekomen „b.v. of er een uitspraak over apartheid in Zuid-Afrika nodig was”. Welnu, voor wie een blik in de vergaderzaal in Chicago kon werpen, zou dat geen vraag meer zijn. Lange rijen

stelling: hoe moet de kerk staan tegenover 'apartheid'? Vanzelfsprekend werd daarbij met name de kant opgekeken van de twee blanke Zuid-Afrikaanse kerken, die lid zijn van de GOS: de Nederlands Gereformeerde Kerk (NGK) en de Gereformeerde Kerk in Suid-Afrika (GKSA, 'Dopperkerk'. Uiteindelijk heeft de GOS besloten, deze twee kerken te verzoeken hun steun aan (of stilzwijgende instemming met) het apartheidssysteem en de daaruit voortvloeiende politiek, in het licht van de bijbelse normen van liefde en gerechtigheid te heroverwegen. Verder is de ideologie, die kleur of ras en/of nationale identiteit als absoluut bepalend beschouwd voor mensen, scherp afgewezen, en is verklaard dat elk onderwijs van de kerk dat deze ideologie zou verdedigen, te beschouwen is als kettters, dat is: in strijd met het onderwijs der Schrift.

Als waarnemers van de vergaderzittingen, waarin deze besluiten na een geladen debat tot stand kwamen, plaatsen ds Van den Brink en ik de volgende kanttekeningen. In de eerste plaats heeft het ons getroffen, dat de vele zwarte afgevaardigden die aan de bespreking deelnamen, zich weliswaar soms verschillend over de zaak uitlieten, maar toch allen spraken vanuit een intense betrokkenheid bij het onderwerp. Het is echt wat anders, om een blanke Nederlander over apartheid te horen praten, dan een zwarte Afrikaan. Het was zeer waardevol, dat in Chicago zwarte christenen zelf de kans

DOOR A. VAN DER DUSSEN HAARLEM

zwarte afgevaardigden brachten namelijk in beeld dat de GOS allang geen typisch westerse organisatie meer is. Het apartheidsvraagstuk prijkte niet op de agenda vanuit West-Europese bemoeizucht, maar als een probleem dat sommige GOS-kerken rechtstreeks aangaat. De vergadering heeft zich ook niet verloren in politieke discussies, maar zich beperkt tot de vraag-

kregen, zich over 'apartheid' vrij uit te spreken. In de tweede plaats viel het ons op, dat soms felle kritiek op de 'apartheid' werd uitgeoefend door mensen, die er kort tevoren (in de discussie over de Gereformeerde Kerken in Nederland) nog blijk van hadden gegeven door en door rechtzinnig te zijn. In Nederland gaat het woedende protest tegen de 'apartheid' nogal eens samen met een revolutionair, humanistisch, modern/theologisch denken, waardoor het bijbels denkende mensen afschuw kan inboezemen. In Chicago echter – en dat was het opmerkelijke en weldadige – kwam dat protest niet zelden voort uit een uitgesproken orthodoxe stellingname. Zo is het heel kenmerkend, dat vanouds de steile Orthodox Presbyterian Church van Amerika in de voorste geleerden van deze strijd te vinden is geweest, en dat de voorzitter van de commissie die de vergadering voorstellen deed, de Christelijke Gereformeerde prof. dr J. P. Versteeg kon zijn. Ook tal van zwarte broeders vonden het heel vanzelfsprekend in één adem zowel het rapport 'God met ons' als het kerkelijk instemmen met 'apartheid' af te wijzen. Zoals een van hen het tegen mij zei: de Gereformeerden die homofiele relaties rechtvaardigen, proberen net zo goed onder het Schriftezeg uit te komen als de blanke Zuid-Afrikanen die 'apartheid' verdedigen. Zo blijkt, dat het een slag in de lucht is om kritiek op het apartheidssysteem op voorhand te vereenzelvigen met links/revolutionaire propaganda.

Mogen wij de GOS op dit punt dus beschouwen als een toonbeeld van bijbelse orthodoxie? Dat zou naar ons besef een iets te optimistische voorstelling van zaken zijn. Want – en dat in de derde plaats – er zaten toch ook wat modieuze trekjes in de GOS-benadering van deze problematiek. Zo werd er soms gesproken op een kreterige manier, die meer aan de moderne bevrijdingstheologie deed denken dan aan de bijbelse profeten. Ook bleek de GOS helaas niet ontvankelijk voor de waarschuwing, niet naar het woord 'ketter' te grijpen om de blanke Zuid-Afrikaanse kerken te veroordelen. Helaas, want zij heeft het woord in dit verband oneigenlijk gebruikt. Vanouds het woord 'ketterij' n.l. uitsluitend van toepassing geweest op anti-christelijke stromingen, die buiten het Koninkrijk van God staan (vgl. II Petrus 2:1). Maar dát heeft de GOS van de NGK en de GKSA niet willen beweren. Maar waarom dan het woord 'ketter' gebruikt, in plaats van te volstaan met de vermaning

zich van een dwaling te bekeken? De GOS lijkt hier wat argeloos/onkritisch in het spoor te zijn getreden van anderen, die het woord 'ketterij' in dit verband nodig hebben, omdat zij sociaal-politieke zonden als het toppunt van verloochening van Christus beschouwen.

Tenslotte, in de vierde plaats, is onze indruk dat aan de beweging die in de blanke Zuid-Afrikaanse kerken is op te merken, geen recht is gedaan. Zeker, het bericht in 'Trouw' van 23 juli j.l., dat de blanke NG-kerk zich blijft verzetten tegen huwelijken tussen mensen van verschillende rassen, is niet bepaald bemoedigend te noemen. Tegelijk geldt echter ook in Zuid-Afrika: hoe rechtzinniger, des te kritischer ten opzichte van de apartheid. De hoofdredakteur van het vrijgemaakte Nederlandse Dagblad, drs J. P. de Vries, schreef in zijn krant van 5 sept. 1983: „Het is(...) veelzeggend dat de meeste 'architectonische kritiek' op de Zuidafrikaanse samenleving niet komt van kringen die in de leer nogal reukeloos zijn, zoals in Nederland, maar juist van de meest orthodoxe kant. In Die Geref. Kerk (de Doppers, vdD) is men veel hervormingsgezind en bij de Nederduits Hervormde Kerk (geen lid van de GOS, vdD) en de grote Ned. Geref. Kerk (NGK, v.d.D.) staat daartussenin.” Het was dan ook voor mensen als Van der Walt

een hard gelag, dat de GOS-uitspraken voorbijgaan aan de doorzettende tendenzen tot bijbelser denken over de rassenverhoudingen in hun kerken.

Uit dit en het vorige artikel moet wel het beeld opdoemen van een rechtszaal met kerken in de beklaagdenbank. Het was inderdaad geen verkwikkelijke en opbouwende vergadering. Toch waren degenen, die hier het meest bekaaid van afkwamen, niet de beklaagden, maar de kerken uit de Derde Wereld. Hoewel zij zich, vooral bij het debat over de apartheid, sterk betrokken voelden, was er voor hún problemen en voor hún toerusting in feite geen tijd. Dat zal de GOS zich niet veel langer kunnen permitteren. Eén derde van haar leden komt uit de Derde Wereld, en al die jonge, uit zendingswerk ontstane kerken, maken in hoog tempo een proces van bewustwording door. Zij hebben zich dan ook in Chicago, duidelijker dan ooit tevoren in de GOS, heel nadrukkelijk gepresenteerd en zich beklagd over de geringe aandacht die zij kregen. Stellig zal in de toekomst, net als in de wereldpolitiek, ook in de wereldkerk het Westen al meer rekening moeten gaan houden met de Derde Wereld. Wat gaat de GOS betekenen voor de jonge kerken? Dát is een van de belangrijkste vragen die men kan stellen als het gaat over de toekomst van

de GOS. Die vraag hangt ten nauwste samen met die andere: zal de GOS metterdaad haar grondslag handhaven, en de kerken helpen een zoutend zout in deze wereld te zijn? Want naar onze overtuiging zijn de jonge kerken alleen gebaat bij 'n GOS, die hen echt bijbels wil 'coachen'. Daarom rust op de orthodoxe leden van de GOS ook in dit opzicht een enorme verantwoordelijkheid: zouden zij, uit teleurstelling over de koers van de GOS, de organisatie verlaten, dan zouden zij tegelijk de jonge kerken prijs geven aan beïnvloeding door anderen. Daarmee zouden grote belangen geschaad worden. Want dit staat vast: dat de kerken uit de Derde Wereld niet gediend zijn van en met westerse bevoogding, betekent allermindst dat zij geen belang zouden hebben bij de overdracht van het onderscheidingsvermogen, waaraan de westerse gereformeerde traditie zo rijk is.

Ook onze kerken zullen zich van die verantwoordelijkheid ten opzichte van de jonge kerken elders in de wereld bewust moeten zijn. Welk besluit wij ook zullen nemen over een eventueel lidmaatschap van de GOS, het zal aan deze verantwoordelijkheid recht moeten doen. Want al is onze Landelijke Vergadering dan geen synode, ze zal wel moeten handelen vanuit een gereformeerd-oecumenische gezindheid!

De dienst van de profeten (2)

Gods woorden spreken

De profeten van het oude Vervond moesten Gods woorden spreken. Zo zegt God b.v. tot Jeremia (1:17): '... spreek tot hem al wat Ik u gebieden zal'. In Jer. 15:19 wordt van de profeet gezegd dat hij Gods mond zal zijn. God legde de profeten Zijn woorden in de mond. De gelovigen zullen het daar wel eens moeilijk mee hebben gehad. Aan de ene kant hadden ze het woord uit Deut. 30:14: 'Maar dit woord is zeer dicht bij u, in uw mond en in uw hart...' Maar aan de andere kant leken Gods woorden zo veraf omdat ze door de profeten tot hen kwamen. En de zwaarste taak van een profeet was misschien wel om de woorden van God zo door te geven dat ze dichtbij de mensen kwamen.

Woord en verantwoordelijkheid

Daar gaat het ook vandaag om. Gods woorden gelden niet voor een tijd of een tijdje, maar hebben betekenis voor tijden. Ook voor vandaag, ook voor ons. Gods boodschappers zijn niet tijd-

Terloops...

DOOR
P. C. VAN WIJK
ZALTBOMMEL

gebonden, daarin zijn ze aan de boodschap gelijk. De profetie van Joël is in vervulling gegaan, God maakt al Zijn kinderen tot profeten. Maar wie vandaag profeet van God wil zijn kan dat alleen als hij nauwlettend luistert naar de profeten van vroeger, hen tot voorbeeld neemt. Want het gaat om de boodschap, om het boodschapper-zijn. Dat betekent allereerst dat we moeten luisteren. God heeft ons zo gemaakt dat we aanspreekbaar zijn, maar daarom zijn we ook aansprakelijk. Vanuit dat luisteren kunnen we profeteren, de boodschap uitdragen. Onze verantwoordelijkheid is dat we God antwoorden op wat Hij zegt en gezegd wil hebben. Die woorden van God doen immers altijd iets, ze werken wat uit, ze keren nooit leeg terug tot God (Jes. 55:11). Het is goed te bedenken dat Jezus eens gezegd heeft dat niet ieder die

tot hem zegt 'Here, Here' zal ingaan in Zijn koninkrijk, maar alleen zij die de wil van de Vader doen. Woord en antwoord horen bij elkaar, antwoord en verantwoordelijkheid ook! God wil dat we naar Hem horen, Hem gehoorzaam zijn. In ons luisteren naar Hem en in ons spreken tot anderen.

God sprak door Zijn Zoon

Zo staat het in het begin van de brief aan de Hebreërs. God sprak tenslotte door Zijn Zoon, Die Zoon was profeet, was knecht, was bode tot aan het kruis toe.

In Zijn zwijgen aan het kruis was Hij een profeet met woorden, totdat Hij sterft en zonder woorden is. Maar later nam Hij de draad weer op. Jezus maakte de dienst af. Zo kon de bijzondere dienst van de profeten van het oude Verbond worden opgeheven, opdat allen, ook jongens en meisjes, zouden profeteren. Luisteren en spreken, dát is profeet en profetes zijn. Zó worden mensen-woorden tot woorden van God en Gods woorden tot mensenwoorden. Zulke woorden zijn een kracht tot behoud.

Een kracht, want zó ontnemt Hij aan de woorden van mensen de zwakte om ze in Zijn kracht te volbrengen. Gods genade is genoeg voor de profeten en profetessen vandaag.

Gedienstige geesten

n.a.v. „Engelen”, H. C. Moolenburgh

Engelen zijn gedienstige geesten, uitgezonden ten dienste van degenen die de zaligheid zullen beërven. Zo leert ons de brief aan de Hebreeën op overtuigende wijze. De mededeling is namelijk als een retorische vraag gesteld en dat geeft er een uitdaging aan.¹⁾ De lezer wordt uitgenodigd om ja te zeggen, als zijn zaligheid hem lief is.

Had de schrijver van deze brief een Goddelijke openbaring gehad? Misschien wel – maar hij ging er toch blijkbaar van uit dat de Hebreeën voldoende algemene kennis van de engelenwereld hadden, om daar een beroep op te kunnen doen. En inderdaad reikt de Bijbel ons zoveel engelen-gegevens aan, dat ook wij er ons niet van af kunnen maken. Al die gegevens bevestigen dat de engelen dienaren zijn, boodschappers, in dienst van de God van hemel en aarde, ten behoeve van de mensheid die naar Zijn beeld is gestempeld.

Wie in de Bijbel een speurtocht maakt naar engelen zal merken, dat de mens vroeger veel meer open stond voor de onzienlijke wereld; dat hij naast het gewone het ongewone verwachtte; dat hij boodschappers van buiten deze wereld een maaltijd van brood en vlees kon voorzetten. Onze generatie echter, die na eeuwen van materialisme, rationalisme en technocratie eigenlijk alles ontdekt en geregistreerd heeft, is blind en doof geworden voor boodschappen van „om de hoek”. En die term „om de hoek” is de populaire zegswijze voor: uit de vierde dimensie.

—o—

Het woord dimensie is gevallen. Bij het spreken over de onzienlijke wereld, als waartoe de engelen behoren, kunnen we daar niet om heen. We weten immers allemaal, dat de afstanden tussen sterrenstelsels in lichtjaren worden gemeten; dat zijn afstanden waarover het snelle licht een jaar zou doen. Indien we de hemel inderdaad „boven ons” zouden moeten zoeken, is deze nameloos ver weg, zo niet onbereikbaar. Maar we moeten de hemel, beter de hemelen, veel dichterbij zoeken: onder ons, in onze directe nabijheid, maar wel liggend in een hogere dimensie dan de onze.

Het woord dimensie betekent iets als afmeting of eenheid. Wij mensen leven tijdens ons stoffelijk bestaan in drie dimensies: in lengte, breedte en hoogte.

Een primitief wezentje, een zee-anemoon bijvoorbeeld, blijft altijd op zijn eigen plekje, zit aan een punt gekluisterd. Maar een iets hoger ontwikkeld wezentje,

DOOR
D. W. L. MILO
DALMALLY

een krabje misschien, leerde van zijn uitgangspunt naar een ander punt te schuifelen en terug. Het leeft op een lijn en die lijn vormt een eerste dimensie.

Een nog hoger ontwikkeld dier, een mier bijvoorbeeld, leerde diverse lijnen op de grond te trekken, van hot naar her. Het kent lengte en breedte, leeft in twee dimensies.

Maar neem nu een spin. Die kan zich langs een draad heen en weer bewegen, kan langs draden omlaag en omhoog klimmen, naar rechts en naar links, leerde de derde dimensie kennen.

Zo leeft ook de mens in drie dimensies. Loopt zijn weggetje van huis naar werk en terug. Doorkruist de stad bij het boodschappen doen. Beklimt torens en bergen, vliegt tien kilometer hoog en komt precies op het juiste plekje op aarde terug. Zelfs de ruimtereiziger kan de datum, het uur en zijn landingsplek vooraf weten. Alleen... de onzichtbare wereld is voor hem beangstigend want daar kan hij niet mee werken. Die heeft hij daarom uit zijn denken weggeschakeld.

Voor een mier is de hoogte een even beangstigende zaak. Wanneer een vogel zich uit de lucht op een mier stort, is het diertje op ondoorgrondlijke wijze van de aardbodem verdwenen. Het binnendringen van een vlucht vogels in een mierennest moet voor de slachtoffers even onbegrijpelijk zijn als het binnenvallen op aarde van een groep hemelse strijders voor ons zou zijn.

Toch zegt de wetenschap dat er boven onze drie dimensies nog ettelijke ander dimensies bestaan. Toch stappen gedienstige geesten van tijd tot tijd zo maar bij ons binnen. Uit de vierde dimensie? Waarschijnlijk wel. Want blijkbaar leven die engelen gedurig en ten volle met ons mee; ze zijn vlak bij, maar slechts weinigen zien ze. De profeet Elisa zag ze, bij massa's. Emanuel Swedenborg zag ze, re-

gelmatig. Joy Snell, een Engelse verpleegster, zag de aartsengel Rafaël in 1918 herhaaldelijk bij ziekbedden staan. Ze merkte op dat zijn verschijning altijd het herstel van de zieke inhield; zijn naam luidt trouwens: de Heere geneest.

Ook vandaag zien en ervaren diverse mensen meer dan anderen. Ze zwijgen er meestal over, bang om voor onwetenschappelijk of abnormaal te worden aanzien. Alleen onder gelijkgezinden spreken ze er over. Laat me u een paar voorbeelden van engelenhulp mogen geven – uit deze tijd.

—o—

Bekend is het voorbeeld van een zendeling, die door ongelovige vijanden in een val zou worden gelokt. De opzet ging niet door omdat men naast de zendeling twee lichtgevende personen zag meewandelen. Dit verhaal, dat in diverse landen speelt, wordt door de schrijver dr Moolenburgh te Den Helder gelocaliseerd, omdat een betrouwbaar getuige daar het hem uit de eerste hand vertelde.

In dit blad schreef ik al eens dat ik een avond lang vruchteloos had gezocht naar de bijbelplaats, waar staat dat Mozes op de rots sloeg in plaats van er tegen te spreken. (We hadden in die jaren Trommius nog niet). Eindelijk vroeg mijn Vrouw: waar zoek je toch al die tijd naar? Ik biechtte het op. Ze nam de bijbel, sloeg die open en las binnen een seconde de zin uit Numeri 20 : 11 voor.

In dit blad vertelde ik ook, dat ik eens per auto van Vierhouten naar Nunspeet reed; snelheid werd in die jaren nog niet beperkt. Bij een kruising naderde een andere auto, die mijn weg voorrang moest geven. De auto stond dan ook netjes stil. Toch kreeg ik een duidelijke ingeving: „let op die auto, hij kan gek doen”. Meteen nam ik mijn rechtervoet van het gaspedaal en plaatste die boven de rem. Terwijl ik doorreed dacht ik: „als hij dan toch gek wil doen zou hij nú moeten optrekken”. En op dat ogenblik trok de wagen inderdaad op, reed naief de voorrangsweg binnen. Had ik mijn voet niet al boven het rempedaal gehad, dan zou ik dit verhaal wellicht niet hebben kunnen vertellen.

Een van mijn familieleden stapte met haar vriendin in een Parijse ondergrondse trein. Zoals u weet staan die treinen maar zeer kort stil. Terwijl ze samen twee zware koffers inlaadden (en een handtas met de passen, reisbiljetten en geld nog op het perron stond) klapten de deuren dicht en weg waren ze. In

paniek, dat wel. Een jonge man in de trein zag hun wanhoop, klopte mijn familielid op de schouder en zei rustig: „bij de volgende halte uitstappen en direct terug – ik zal u helpen”. Zo gebeurde. Spoedig reed een andere trein hen terug naar het vertrekstation, ze gingen een tunnel door, kwamen op het vertrekperon, worstelden zich door de menigte heen en... daar stond een andere jonge man, met de verloren tas omhooggeheven! Toen ze al weer in de trein zaten drong het tot haar door, dat de jongeman bij het overhandigen gezegd had: „et tous les papiers, madame!”. Hoe had hij kunnen weten – vroegen ze zich af – dat al hun papieren, geld en passen in die handtas zaten?

—o—

Dr Moolenburgh vermoedde, toen hij zijn onderzoek begon, dat in vroeger tijden engelen wel werden gezien, sinds lang echter niet meer. Na de enquête wist hij echter: „engelen worden minstens evenveel als vroeger gezien, maar niemand praat er meer over” (p. 32). Daarom zegt hij: „ik zou willen pleiten voor een levenshouding van het religieus realisme. Een houding die met de mogelijkheid rekening houdt, dat het onmogelijk-gedachte en de realiteit van alledag inderdaad gelijktijdig kunnen voorkomen” (p. 34).

„Wij zijn in deze eeuw iets heel essentieels kwijtgeraakt, namelijk de eerbied voor datgene wat ons (verstand) te boven gaat” (p. 40). „Er blijkt, dat wij de engelen wel vergeten kunnen, maar zij ons niet. Ze blijven springlevend in de menselijke geschiedenis en verschijnen nog net zo als vroeger in tijden van nood” (p. 41).

Daarom nog een voorbeeld van onze schrijver. Een jonge vrouw was verdwaald geraakt in een onverlichte griebusbuurt van Los Angeles. Ze werd angstig en merkte bovendien dat ze door drie ongewenste kerels werd gevolgd. Maar toen ze een vierde man tegenkwam die ze ondanks de duisternis goed kon zien (!), ging ze vol vertrouwen naar hem toe en vroeg hulp. Deze bracht haar terug in de bewoonde wereld en noemde bij het afscheid haar voornaam. Ze zat al in de bus toen het tot haar doordrong, dat hij haar naam genoemd had. Maar de man was al terug naar de plaats vanwaar hij gekomen was.

Wilt u ook hier een paar weken over nadenken? Engelen zijn geen nummertje sensatie, maar spelen een van God gegeven rol in ons leven.

¹⁾ Hebr. 1 : 14.

LIEFHEBBER VAN DE ZOON (2)

Eerbewijs aan Prof. Dr K. Schilder

De geheel onbindbare

In een vorige aflevering bleek dat èn filosofie èn (sociale) psychologie uitgingen van een geheel in zijn leefwereld opgaande en daarmee onscheidbaar verbonden mens. Wel waren nog vier niveaus van reageren op die leefwereld te onderscheiden, maar plaats voor buiten-aardse invloeden werd er niet gelaten, evenmin als voor een vijfde niveau van reageren die het mogelijk zou kunnen maken de mens te onderscheiden van de dwang van zijn leefomgeving. Dat vijfde niveau werd gevonden in een opdracht van Christus aan Zijn discipelen, een opdracht zoals steeds door Christus éerst voorgeleefd, daardoor en daarna pas met drang door Hem afge-eist.

De ermee verbonden belofte, evenals de konsekventies van deze opdracht voor een leer over de mens (antropo-logie), waarin beziën dient te worden onder welke omstandigheden de grootste vrijheid te verwezenlijken is (Hegels probleem), tezamen met de konsekventies voor psychologie, opvoeding en onderwijs werden bewaard voor een volgende keer.

DE NIET-MEER BINDBARE(N)

Ook in het Oude Testament al heeft God rekening gehouden met de wens van de (gevallen) mens om zich te onderscheiden van zijn omgeving. Het zich onderscheiden van de natuur of de mede-schepselen zoals plant of dier was geen probleem, aangezien dat met de scheppingsstructuur al gegeven was.

Nee, bedoeld wordt de goede wens zich te onderscheiden van de vroégere leefwijze en zodoende de dienstbaarheid van het individu even groot te laten zijn als de ambtelijke dienstbaarheid van door God geroepen als de Hogepriester.

Aangezien maar één persoon tegelijk Hogepriester kon zijn en bovendien dat alleen maar iemand kon zijn uit het geslacht van Aäron, was voor het gros van de Israëlieten uit die tijd hoe dan ook de kans verkeken die dienstbaarheid ten toon te spreiden.

Nu is bij mensen meestal de (slechte) wens de vader van de gedachte en dus alleen maar verkeerde dingen barend, echter in dit geval was de werkelijkheid de wens van de Vader en kon ieder individu zich wijden aan niet-ambtelijke dienstbaarheid en zich zodoende toch op één lijn stellen met de Hogepriester. Hij was daar geheel vrij in, kon zich niet beroepen op de dwang van de omstandigheden die in zijn leefwereld zich geldend wilden maken en steeg boven de in het vorige artikel genoemde wijzen van reageren in de eerste vier niveaus uit. Nergens binnen de geschapen werkelijkheid was er een voorbeeld te vinden waaraan hij zich kon spiegelen.

Als teken van dit Nazireeërschap diende alles wat van de wijnstok afkomstig was: van de pitten van de druiven, de druiven zelf of de krenten tot aan de ranktoppen toe. Neen, Hegel had beter moeten lezen in Numeri 6 tot welke vrijheden het individu zich gerechtigd voelde?, neen, gerechtigd was door een bestaande, afgekondigde wet. Nú had het gros van de Israëlieten uit die tijd de mogelijkheid tot niet-ambtelijk (Hoge)-priester-schap. Numeri 6 is contra-Hegel uit volle bloede en dat eeuwen vóór hem!

De brug tussen leken en priester is gelegd. Aan het recht van Jahweh wordt niet te kort gedaan.

DOOR F. P. VINK DEN HELDER

Eerlijkheidshalve dient gezegd te worden dat tussen de Nieuwtestamentische kerk zonder (hoge)priesters en de kerk onder het Oude Testament géén is-gelijk-teken geplaatst mag worden. Er is hooguit sprake van gelijkenis, niet van gelijkheid!

De tekst uit Numeri 6 geldt dus niet rechtstreeks voor ons. Er dient dan ook in het Nieuwe Testament sprake te zijn van gedeelten die de gelijkenis tussen Oud- en Nieuwtestamentische Nazireeërs grondvesten. Die zijn er en ze zijn afkomstig van Degene die het recht had die nieuwe wet af te kondigen: Christus.

In onze bijbeltjes staan die gedeeltes vermeld onder de kopjes „De zuurdesem der Farizeeën en Sadduceeën”, resp. „De gelijkenis van de twee zonen” en „Davids Zoon en Heer”. Ze zijn te vinden in Matth. 16, 21 en 22.

Eerst Matth. 16 : 5 tot 12. Wat hield die „zuurdesem” nu eigenlijk precies in? Wel, dat is in het kort het volgende. Na de ballingschap nemen alle Israëlieten zich heilig voor nooit meer aan welke afgoderij dan ook te doen. Ze hebben zich er aan gehouden! Dat dient tot hun eer gezegd te worden. Helaas bleven er nog genoeg andere zaken over die de gelegenheid boden af te dwalen van wat de bedoeling van Gods aanwijzingen ten leven (de Thora van Mozes) was. Het verhaalde in Ezra 9 over gemengde huwelijken, in Nehemia 5 over de zorg voor de armen en 13 over zijn ijver voor de wet van Mozes spreken boekdelen. De afgodsbeelden van vóór de ballingschap waren vervangen door afgodsd en kbeelden van ná de ballingschap. De wijziging van concrete naar abstracte symbolen had zich vortrokken! Zij het niet in positieve, dan wel in negatieve betekenis.

De angst voor herhaling van de straf zat er te goed in: geen tweede wegvoering werd gewenst en de benodigde barrière hiervoor

werd opgericht: mensen die hun beroep ervan maakten de wetten van Mozes uit te pluizen en hun resultaten aan diegenen die niet in de gelegenheid waren de tijd daarvoor vrij te maken mede te delen (in navolging van Nehemia zelf) kwamen er steeds meer.

Tot nog toe is er niets verkeers aan de hand. Anders wordt het wanneer het karakter van deze noodmaatregel (die zelf tijdelijk had moeten blijven) niet meer als zodanig herkend wordt en een blijvende zaak gaat worden: een nieuwe stand is ontstaan, die van de Schriftgeleerden. Van de nood is op een verkeerde wijze een „deugd” gemaakt en de grondslag voor de latere verwording is gelegd. Zonder dat iemand het gewild heeft of de negatieve bijeffecten vermoed heeft, is de brug tussen leken en priester(s), in Numeri 6 gelegd door God, verbroken! Na een periode waarin de Schriftgeleerden zich goed en dienstbaar van hun taak kweten, komt een periode waarin zij zich verheffen boven degenen die zij moeten dienen en waaraan zij hun bestaansrecht ontleen: de nieuwtestamentische Schriftgeleerde met zijn 613 ge- en verboden en zijn verachting voor de schare die de wet niet kent, als ont-aar-ding van een type als Nehemia, is ontstaan: Hegel kan zijn kans krijgen!

Een tweedeling in het volk wordt gegrondvest en volgehouden op het kerkrechtelijke beginsel dat het volk van God te verdelen is in mensen die de wet wel en diegenen die de wet niet kennen. De vrijheid van de één wordt de slavernij van de ander: Farizeeën tegenover het volk. Nu krijgt het begrip leken een negatieve bijklank. Wie zou niet wenen?

Begrijpelijk wordt nu ook waarom Jezus in Zijn onderwijs in en vanaf de Bergrede steeds weer naar het begin (de afkondiging van de Leefregels van Mozes), vóór de verwording van het Schriftgeleerdenschap, teruggrijpt alsof Hijzelf aanwezig geweest is bij de afkondiging ervan op en bij de berg Horeb. In eigenlijke zin is dat ook het geval: de voor de mens Jezus als Engel des Heren bestaande wordt al genoemd in Exodus 23 : 20 en Richteren 2 : 1.

Begrijpelijk dan ook dat de scharen versteld stonden over Zijn leer, want Hij leerde hen als gezaghebbende en niet als hun Schriftgeleerden.

Wat het gevolg is geworden van die 613 ge- en verboden en dat kerkrechtelijke beginsel van volksdeling in clerus en leken is bekend: Golgotha.

De Bijbel spreekt dan ook niet meer over een bezoek van Christus aan Kajafas als Hogepriester ter bekering en winning van deze ambtsdrager voor de nieuwe kerk ná de Opstanding. Dat ambt is geworden niets-waardig, no sjem, nozem. Wel is in de Bijbel te lezen dat de af-scheid-ing tussen het Heiligende Heilige en het Heilige van Góð af, pardon van bovenaf naar beneden scheurt: opruiming van een concreet symbool, zo u wilt: teken, dat aangeeft dat tegen de wet van de dienstbaarheid is gezondigd

en die andere dienstbaarheid op grond van Numeri 6 krachteloos gemaakt is. Gold Romeinen 5:1 tot 11 niet al van vóór de grondlegging der wereld af? Die basis van de schepping is toch niet te wijzigen? Recht gaat toch voor macht?

Begrijpelijk dan ook dat de volgelingen van Jezus de opdracht en het recht krijgen in hun leven de autoriteit (dat betekende zeggingskracht toch?) van de Farizeeëse en Sadduceeëse zuurdesem te vervangen door de nieuwtestamentische wijziging van de zuurdesem van Numeri 6. Het nieuwtestamentisch Nazireeërschap is geboren: ieder gelovige heeft het recht elke verdeling van het volk van God in een meer- en een minder- WAARD-ig deel met meer en minder vrijheden en dus rechten te verwerpen op straffe van het ondergaan van het lot van Kajafas: gedoemd zijn tot nutteloosheid en verdwijning. Het recht van Numeri 6 is hersteld en de sinds een driehonderd jaar oudtestamentische gebondenen kunnen weer op het vijfde niveau van niet-meer bindbaren functioneren.

De apostelen hebben de les van Jezus in Matth. 16:12 begrepen, getuige het verhaal in Hand. 5:29.

Hegel definitief weerlegt: de mogelijkheid tot niet-ambtelijke dienstbaarheid en dus tot vrijheid op één lijn met de ambtelijke dienstbaarheid van de enige, echte en ware Hogepriester (Hebreeënbrief!) is gewaarborgd en weer tot het kenmerkende van de schepping hersteld. Wie zou niet juichen?

Ook wij, 2000 jaar na het beschrevene, mogen in navolging van Luther, Calvijn, De Cock, Schilder e.a. van dit recht gebruik maken: Hegels probleem is definitief opgelost!

De gelijkenis van de derde zoon

De 13e eeuwse monnik die de Bijbel in leestukken verdeeld heeft en boven elk stukje een toepasselijke titel heeft geschreven, heeft naast het verrichten van dit goede werk tevens ons de mogelijkheid ontnomen zelf en zelfstandig titels te bedenken.

Wie in het onderwijs werkzaam is, weet hoe titels verzinnen het inzicht van de kinderen in wat ze onder de knie moeten krijgen versterkt of sneller laat ontstaan.

Niet alle kopjes zijn even geslaagd te noemen: één daarvan is „De gelijkenis van de twee zonen”.

Door deze titel te gebruiken, wordt aan het pericopkarakter van de Bijbel voorbijgegaan. Vóór Matth. 21:28-32 staat n.l. de vraag naar Jezus' bevoegdheid op grond waarvan Hij de tempel gereinigt heeft. Een vraag die door Jezus hoe dan ook beantwoord móét worden. Helaas voor de vragenstellers met een tegenvraag die zij niet wenssen te beantwoorden, Jezus het recht gevend nee, niet het antwoord schuldig te blijven, als wel het antwoord voor binnenge-meentelijk, pastoraal en pedagogisch verantwoord, gebruik in een ander jasje gehuld te geven met een gelijkenis. Een gewoonte ontstaan na de tijd van Matth. 11, volhoudend. Naast het licht van de schijnwerper gericht op de eerste zoon (ja-zeggend en ja-doend) en op de tweede zoon (nee-zeggend en ja-doend) valt een diffuus licht op de derde Zoon, die ja zegt en dan ook ja doet: Christus Zelf. Als de tollenaars en hoeren al Johannes zien en in hem geloven, hoe veel te meer in Hem, Jezus?!

Jezus laat hiermee zien hoe de mens en de

menselijke vrijheid door God bedoeld en dus de leer over de mens zoals door Hem voorgeleefd, voldoet aan de norm en de titel van Jesaja 9 vers 6: een Geweldenaar.

Nu zijn er in de Bijbel twee typen/soorten geweldenaars (Gibborim): de reuzen uit de voortijd en Nimrod (Gen. 6:4 en 10:8 en 9) tegenover die éne, unieke, nooit meer te evenaren goede uit Jes. 9 vers 6: de Goddelijke „Gibboor” Jezus.

Beide typen staan als water en vuur, doodswater en Geestesvuur tegenover elkaar?, nee, boven elkaar: een hemels breed verschil zagezegd.

Het ene type geweldenaar op dezelfde wijze als Adam in het paradijs wel de algemene regel beamend, echter niet die ene (ja-zeggen en nee-doen) en hooguit komend tot een nee-zeggen en ja-doen onder het andere type Geweldenaar als „Samensmelting”¹⁾ van de in de gelijkenis van de twee zonen geschilderde tegenstelling tussen zeggen en doen.

De vraag naar de bevoegdheid toch beantwoord

Na de niet-begrepen vingerwijzing in Matth. 21:31 („tollenaars en hoeren gaan u voor...”) en nog een gelijkenis, waarna de informeerders naar Jezus' bevoegdheid eindelijk begrepen dat Hij hen bedoelde, volgt in dezelfde situatie zonder dat er veel tijd verlopen zal zijn een derde gelijkenis, die van de koninklijke bruiloft en het besluit om Jezus te doden.

Na de eerste ronde tot uitvoering hiertoe („het recht des keizers”) en de tweede ronde („de vraag naar de opstanding”), waarin resp. de Farizeeën en de Sadduceeën in hun de mogelijkheden en rechten van God beperkende probleemstellingen weerlegt zijn, volgt de derde en laatste ronde voor Jezus' tegenstanders: „Wat wil God nu eigenlijk met de mens? Hoe is de mens bedoeld? Hoe verkrijgt de mens de hoogste en de grootste vrijheid?”

Het antwoord lag in de vraag opgesloten, was geen echte vraag en kon dus gemakkelijk beantwoord worden.

Daarna is de beurt aan Jezus: na de afgevuurde vragen beantwoord te hebben, krijgen de tegenstanders alsnog het buitenge-meentelijke antwoord op hun vraag uit Matth. 21:23 te horen. Zij het via een vraagstelling die hun reeds 300 jaar durende verminking van het kerkrecht en splitsing in een minder- en een meerderwaardig van elkaar te scheiden deel van het BONDSvolk en daardoor de buiten-aardse, eeuwen van te voren beloofde hulp om de mens weer aan zijn ware vrijheid en ware mens-zijn te kunnen laten voldoen in Christus, buiten het gezichtsveld en buiten hun systeem sluitend, aan de kaak stelt. Immers de Messias is enkel mens, vonden de Farizeeën en vielen daardoor continu over Christus' pretentie óók nog Gods Zoon te zijn, heen.

U kent het antwoord van hen dat de Messias poogde op te sluiten in het vierde niveau: wel mens, geen Godzoon (Matth. 22:42b). Wel hulp aanvaarden, echter alleen op eigen voorwaarden om zodoende hun veilige machtspositie onaantastbaar makend volgens de leuzen: „God is macht” en „God is geld”.

¹⁾ letterlijke vertaling van het Hegeliaanse begrip „synthese” als de op een hoger niveau gebrachte stelling en tegenstelling, waar zij niet meer als uitsluitende tegenstelling werken, maar in een hogere eenheid bewaard en levend gehouden worden.

Eén dezer dagen ontvangen de abonnee's van ons blad de acceptgirokaart voor de betaling van het abonnementsgeld over het jaar 1985.

Zij zullen daarbij ontdekken dat het abonnementsgeld is verhoogd van f 45,— tot f 47,— per jaar. De kostenstijgingen noopte het bestuur van de persvereniging er toe dit besluit te nemen. In vergelijking met de abonnementsprijzen van soortgelijke periodieken kan de abonnementsprijs van ons blad desondanks laag worden genoemd.

De abonnee's van ons blad kunnen ons helpen in ons streven om de prijs laag te houden door voor TIJDIGE BETALING zorg te dragen. In dit verband herinneren wij de abonnee's er aan dat reeds bij de stichting van de persvereniging in 1958 is bepaald dat het abonnementsgeld bij vooruitbetaling dient te worden voldaan. Daarnaast kunnen de abonnee's ons helpen bij het relatief laag houden van het abonnementsgeld door propaganda te maken voor „Opbouw”. Het loont de moeite om met vrienden en kennissen te spreken over ons blad. Mogen we op u rekenen?

Het bestuur van de Persvereniging

Hun eigen systeem verslaat hen, Jezus' antwoord voldoet aan de normen van Exodus 23:20 en Jesaja 9:6, óns Nazireeërschap veilig stellend door het Schriftbewijs te leveren dat Hij recht heeft ook in kerkrechtelijke zaken onderwerping aan Zich te vragen.

Dat Jezus' weerlegging de oversten van het volk bijzonder gestoken heeft (zoals de Nederlandse taal zo beeldend weet te vertellen) is al te concluderen uit de vermelding van vers 46 dat niemand meer Hem iets van die dag af durfde te vragen. Continue verliezen is niet leuk!

Wel wordt er op teruggekomen, dat wel! Alleen wel op een plaats die verdergaand gezichtsverlies bij het volk weet te vermijden, zoals het mensen betaamt die hun eigenhandig bedacht denksysteem, hun eigenhersenig gefabriceerde afgodsdenkenbeelden koesteren als was dat het belangrijkste door God aan de mensheid gegevene: prototype en hoogtepunt van alle situaties waarin een idee, systeem of welk eigenmachtig gekozene dan ook, gesteld wordt boven wat = Wie werkelijk tot onze vrijheid en ons mens-zijn gegeven is! (Matth. 26:63).

Hoe groot de opluchting is als Jezus de vraag beantwoordt, móét beantwoorden (ons ten voorbeeld Zijn opdracht niet verzakend „valt” in de hogepriesterlijke „valkuil”, door de Schriften voorbereid in de in Matth. 22:44 aangehaalde Psalm 110:1) blijkt wel uit het vervolg uit de reactie van Kajafas op het vierde niveau, geheel in strijd met de Mozaïsche wetgeving waarop men zich beriep. Hogepriesterlijke kleding diende volgens Lev. 21:10 een teken, zo u wilt: een symbool, te zijn van Gods heilige afkeer van dood en breuk in de relatie tussen God en mens.

Regels zijn leuk, regels zijn fijn, maar ze moeten alleen voor een Ander gelden! Nood breekt recht,... eh, wet! Ja toch? Niet dan?

Een volgende keer graag verder.

Administratie

Administratie-adres:

Postbus 84.
3956 ZS Leersum
Tel. 03434-54288

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen: uitsluitend bij de administratie.
Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen.
Opzeggen uiterlijk tot 15 nov.

Abonnementsprijs:

f 45,— per jaar of f 24,— per halfjaar.
Voor studenten f 36,— p. jaar
Buitenland f 55,— per jaar of f 70,— per luchtpost.
Gironr. 404945 t.n.v.
Geref. Persver. Opbouw,
Brabantlaan 122
2101 SK Heemstede
Tel. 023-285825

Advertentieprijs:

40 ct. per mm.
familieberichten 35 ct p. mm.
Advertenties inzenden tot dinsdagmorgen 10.00 uur.

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”
Nooitgedacht 3
3701 AL Zeist
Tel. 03404-22452

Kerknieuws

Ned. Geref. Kerk te Alphen aan den Rijn

Het juiste adres van de scriba luidt: J. den Bok, Elzekrulzoom 77, 2403 SK Alphen aan den Rijn, tel. 01720-43291.

Centrale Diakonale Conferentie

Zoals in een eerder nummer van dit blad aangekondigd, wordt op zaterdag 10 november a.s. de Centrale Diakonale Conferentie 1984 van de Nederlands Gereformeerde Kerken gehouden in het schoolgebouw van de Chr. Scholengemeenschap Oost aan de Nobelweg 6 te Amsterdam-O. Op grond van organisatorische overwegingen is het ochtendprogramma m.b.t. de Stichting voor Jeugdzorg en Maatschappelijk Werk naar de middag verplaatst. In de ochtendvergadering wordt nu aandacht besteed aan de samenwerking met de Chr. Geref. instellingen m.b.t. diakonaal werk.
De aanvangstijd (10.00 uur) is ongewijzigd.

Regio Arnhem

Uit het persverslag van de Regiovergadering van 27 sept. 1984 te Apeldoorn, citeren wij het volgende: Namens de roepende kerk van Ede opent ds W. J. van der Linde de vergadering der kerken in de regio Arnhem. Br. J. M. Mudde, die vandaag examen doet, i.v.m. het verkrijgen van het preekconsent, wordt in het bijzonder welkom geheten. Met het oog op het drukke agendum wordt besloten, dat br. Mudde zijn preekvoorstel over Lukas 7:1-11 maar voor een deel leest. Na bespreking ervan heeft de vergadering geen

bezwaar het examen voort te zetten. De kandidaat wordt geëxamineerd door ds Van Deursen over Zefanja 3; door ds Van der Linde over Lukas 4:1-30 en door ds In 't Hout over de Geloofsleer (Zondag 11 t.m. 19 van de Heidelbergse Catechismus alsmede de artikelen 10, 18, 21, 22, 23 en 37 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis).

De vergadering is tevreden over het examen en besluit br. Mudde tot 1 november 1985 het preekconsent te verlenen.

De volgende kandidaat voor het verkrijgen van het preekconsent, br. P. Kurpershoek, komt ter vergadering. Na het welkomstwoord leest ook hij een gedeelte van zijn preekvoorstel over Lukas 7:36-50. Na de bespreking van het preekvoorstel heeft de vergadering ook nu geen bezwaar het examen voort te zetten.

Ds Van Deursen ondervraagt br. Kurpershoek over 1 Sam. 17; ds Van der Linde over Johannes 3 en ds In 't Hout over de Geloofsleer (hetzelfde gedeelte van de H.C. en de N.G.B. als de vorige kandidaat).

Tevreden over het examen-resultaat besluit de vergadering ook br. Kurpershoek voor een jaar (tot 1 nov. 1985) het preekconsent te verlenen. De behandeling van de ontvangen stukken voor de eerstvolgende Landelijke Vergadering komt aan de orde.

Vervolgens gaat de vergadering over tot het benoemen van afgevaardigden naar de Landelijke Vergadering. Het voorstel van de kerk van Ede in dezen, dat iedere kerk in de regio Arnhem de naam van één afgevaardigde levert, vindt weerklank. Uit de lijst van beschikbare personen kiest de vergadering primi-afgevaardigden; t.w. br. Den Broeder, br. Van Helden, ds Van der Linde en br. Bos. Ds Van Deursen is tertius-afgevaardigde.

De volgende regiovergadering wordt vastgesteld op 14 maart 1985 om 19.30 uur te Apeldoorn; roepende kerk is dan die van Nede.

Regio Utrecht

Wij citeren uit het persverslag van de vergadering van kerken in de regio Utrecht, gehouden te Utrecht op 10 september 1984.

De voorzitter, br. F. de Vries van Utrecht, heet in het bijzonder de jonge kerk van Nieuwegein hartelijk welkom. Zondag 7 oktober j.l. zijn daar een Ned. Geref. Kerk en een Chr. Geref. Kerk in één dienst geïnstitueerd. Deze beide kerken hopen de reeds enkele jaren bestaande nauwe samenwerking in kerkdiensten, catechese enz. als één gemeentevorm te geven en te verdiepen.

De voorzitter staat een ogenblik stil bij het overlijden van ds Van Tongeren. Hij wenst de kerk van Bunschoten-Spakenburg Gods zegen bij het beroepingswerk. Eenzelfde wens geldt de kerk van Loosdrecht. Ds Van Leeuwen feliciteert de kerk van Utrecht met het door ds M. R. van den Berg aangenomen beroep.

Nieuws uit de kerken

Amersfoort: Met ingang van januari 1985 zal ds J. Goudswaard zich geheel aan deze gemeente wijden.

Doorn: ds Borgdorff introduceert z. Ellie van Beek van de Ref. Bij-

belschool, te Zeist. Zij werkt voor een stage-periode in de gemeente van Doorn. De kerkdiensten te Wijk bij Duurstede zijn in juli beëindigd. De samenwerking met de Chr. Geref. wordt voortgezet.

Nieuwegein: Er wordt dankbaar gerapporteerd over de gegroeide CGK/NGK-samenwerking, die nu geleid heeft tot een zelfstandige samenwerkende gemeente. Voorlopig zal ds J. Smelik, legerpredikant te Utrecht, deze gemeente dienen als consulent.

Utrecht: Ook na de overkomst van ds Van den Berg zal ds Rietkerk nog enkele taken in de gemeente vervullen. Afspraken hiervoor voor het jaar 1985 zijn in behandeling.

Landelijke Vergadering

Aan de orde is het aanwijzen van afgevaardigden van de regio naar de Landelijke Vergadering 1985 te Enschede. Het akkoord van kerkelijk samenleven zoals dat in 1982 bij meerderheid van stemmen is vastgesteld, wordt door de kerken van Baarn, Utrecht en Zeist niet aanvaard.

Hun bezwaren zijn van dien aard dat ze zich niet via de regio, maar rechtstreeks op de Landelijke Vergadering '85 zullen laten vertegenwoordigen. Ze onthouden zich daarom van stemming over de regio-afvaardiging. Ook Nieuwegein onthoudt zich van stemming; men wil zich daar eerst eens op het akkoord beraden.

Daar er slechts zes kerken aan de stemming deelnemen, en omdat bovendien enkele andere kerken zich rechtstreeks zullen laten vertegenwoordigen, besluit de regio niet het gebruikelijke viertal, maar slechts drie afgevaardigden aan te wijzen. Het zijn: ds Van Leeuwen, ds Borgdorff en br. Strating. Als evt. plaatsvervangers worden aangewezen: ds Zuidhof, br. Snee en br. Van Dam.

Sluiting

Doorn zal een brief over de Raad van Contact en Overleg inzake de Bijbel rechtstreeks naar de Landelijke Vergadering 1985 zenden. De inhoud van deze brief zal op de e.v. regiovergadering aan de orde komen. Die vergadering zal D.V. gehouden worden op 22 november 1984. Zeist zal de vergadering bijeenroepen.

Ontmoetingsdag van de BMZG op 10 nov. a.s.

De najaarsontmoetingsdag van de BMZG zal dit jaar op zaterdag 10 november in de Reformatorische Bijbelschool te Zeist gehouden worden. Het belooft een zeer boeiend en afwisselend programma te worden. Dr. Joris Dehaene, die als oogarts aan de rand van de Sindwoestijn in Pakistan werkt, zal, met zijn vrouw Marie-France, over 'hun leven en werken' in dat gebied vertellen. Mw. Betty Sheldon, die reeds vele jaren in de dorpen in de omgeving van Madras (India) werkzaam is, zal over haar indrukwekkende ervarin-

gen spreken. Mw. Janette Cowan, personeelssecretaresse van de BMZG in New Delhi, zal ons een kijkje laten nemen achter de schermen van het wijde internationale werk.

Tenslotte kan ook ieder kennismaken met een aantal nieuwe werkers en tevens afscheid nemen van hen, die binnenkort zullen worden uitgezonden.

De bijeenkomst begint om 10.00 uur en zal tot ongeveer 15.30 uur duren. Voor kinderen vanaf 4 jaar is er een afzonderlijk kinderprogramma.

De Reformatorische Bijbelschool ligt aan de Krakelingweg 10 in Zeist.

Maandag 12 november
vieren wij feest met elkaar!

God heeft onze ouders

G. MUL

en

C. E. J. MUL-MULDERS

25 gelukkige huwelijksjaren
geschonken.

Wij vieren dit in huiselijke kring.

Jan - Assen

Henk & Martine - Amsterdam

Gijsbert - Amstelveen

Margreet - Badhoevedorp

TE HUUR

in het Tirolerdorp Axams
ons

6-pers. APPARTEMENT

met vele extra's zoals een
zwembad, sauna, stube, e.d.
Direct gelegen aan de Olympische afdaling.

Tel. 01862-2596.

Aan onze adverteerders

Indien U voor het plaatsen van een advertentie ons een zgn. „print” toezendt, zijn wij genooddacht om extra kosten in rekening te brengen voor het maken van een MAT LEESBAAR NEGATIEF. Mocht U ons direct een MAT LEESBAAR NEGATIEF kunnen leveren dan is ons dat zeer welkom en worden er geen extra kosten in rekening gebracht. De drukker

Keuze uit meer dan

1000

**geboorte-
huwelijks- en
gelegenheids-
kaarten**

Bij geboorte en huwelijk ontvangt u een felicitatiepakket.

**DRUKKERIJ
„STEENBERGEN”**
Nooitgedacht 3 - 3701 AL Zeist
03404-22452 (sinds 1901)

- Advertenties moeten uiterlijk dinsdagmorgen 10.00 uur ter drukkerij zijn.
- Advertenties met een foto of tekening 1 week voor verschijning van dit blad!